

Η ευθύνη της διοίκησης και η ευθύνη των οργάνων της (των υπαλλήλων της)

Tribunal des conflits, 30 juillet 1873, Pelletier

Τα πραγματικά περιστατικά

Ο κ. Pelletier άσκησε ένδικο βοήθημα ενώπιον του αρμόδιου πολιτικού δικαστηρίου, με το οποίο ζήτησε να κηρυχθεί παράνομη η κατάσχεση των αντιτύπων της εφημερίδας που επρόκειτο να εκδώσει. Το μέτρο της κατάσχεσης είχε επιβληθεί κατ' εφαρμογή των διατάξεων του νόμου περί κατάστασης πολιορκίας. Περαιτέρω, ζήτησε να διαταχθεί από το δικαστήριο η επιστροφή των κατασχεθέντων αντιτύπων, ενώ στράφηκε προσωπικά κατά του (στρατιωτικού) διοικητή της κατάστασης πολιορκίας, του νομάρχη του διαμερίσματος και του αρμόδιου αστυνομικού διευθυντή, με σκοπό να καταδικαστούν στην καταβολή αποζημίωσης για τη ζημία που υπέστη.

Το περιεχόμενο και η κανονιστική εμβέλεια της απόφασης

Η απόφαση Pelletier είναι η πρώτη με την οποία εισάγεται στο γαλλικό δίκαιο η θεμελιώδης διάκριση μεταξύ προσωπικού πταίσματος (*faute personnelle*) και υπηρεσιακού πταίσματος (*faute de service*), θέτοντας τις βάσεις για τον αντίστοιχο καταμερισμό της ευθύνης μεταξύ της διοίκησης (ως νομικό πρόσωπο) και των οργάνων που την εκπροσωπούν, εάν από πράξη ή παράλειψη των τελευταίων προκαλείται ζημία σε τρίτους.

Το Δικαστήριο Συγκρούσεων (Tribunal des conflits) έκρινε ότι το αίτημα (προς αποζημίωση) του ένδικου βοηθήματος του κ. Pelletier ερείδεται αποκλειστικά στην αμφισβήτηση της νομιμότητας μιας πράξης «μείζονος βαθμού διοικητικής αστυνόμευσης» (*acte de haute police administrative*), με την οποία διατάχθηκε η απαγόρευση κυκλοφορίας και η κατάσχεση της εφημερίδας. Η πράξη αυτή εκδόθηκε από τον (στρατιωτικό) διοικητή της κατάστασης πολιορκίας, ο οποίος ενεργούσε ως εκπρόσωπος της δημόσιας εξουσίας, ασκώντας τις εξαιρετικές αρμοδιότητες που του απένειμε ο νόμος της 9ης Αυγούστου 1849 περί κατάστασης πολιορκίας. Πλην της αμφισβήτησης της πράξης αυτής, κανένα αυτοτελές προσωπικό παράπτωμα, ικανό να θεμελιώσει την ατομική αστική τους

ευθύνη, δεν αποδιδόταν στα εν λόγω όργανα. Στην πραγματικότητα, το ένδικο βοήθημα στρεφόταν «κατά της ίδιας της πράξης, στο πρόσωπο των υπαλλήλων που τη διέταξαν ή συνέδραμαν στην εκτέλεσή της».

Επιπλέον, το Δικαστήριο Συγκρούσεων ερμήνευσε τον νόμο της 16ης και 24ης Αυγούστου 1790, το άρθρο 13 του οποίου προβλέπει ότι: «Οι δικαστές δεν δύνανται, επί ποινή κατάχρησης εξουσίας, να παρακωλύσουν με οποιονδήποτε τρόπο τη λειτουργία των διοικητικών σωμάτων, ούτε να καλέσουν ενώπιόν τους (να παραπέμψουν σε δίκη) τους διοικητικούς λειτουργούς για λόγους που ανάγονται στην άσκηση των καθηκόντων τους».

Ως εκ τούτων, εφόσον δεν καταλογίστηκε κανένα προσωπικό πταίσμα στα όργανα που εξέδωσαν ή εκτέλεσαν την προσβαλλόμενη από τον κ. Pelletier απόφαση, το Δικαστήριο Συγκρούσεων έκρινε ότι ο πολιτικός δικαστής στερούνταν δικαιοδοσίας να εκδικάσει την υπόθεση.

Το κείμενο στα γαλλικά είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Conseil d'État: <https://www.conseil-etat.fr/decisions-de-justice/jurisprudence/les-grandes-decisions-depuis-1873/tribunal-des-conflits-30-juillet-1873-pelletier>

Μετάφραση: Βαρβάρα Μπουκουβάλα, Εφέτης Δ.Δ.-Δ.Ν.